

Το άγαλμα του Αγ. Νικολάου στην Κω: σκέψεις για την αποκατάστασή του

[Πολιτισμός / Διαχείριση μελέτη και συντήρηση πολιτισμικής κληρονομιάς](#)

[Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας](#)

Το νησί της Κω με την πλούσια ιστορία, την πληθώρα των αρχαιολογικών χώρων, τους εκατοντάδες χριστιανικούς ναούς και τα διάσπαρτα κλασικά, ελληνιστικά, ρωμαϊκά και βυζαντινά μνημεία αποτελεί ένα παράθυρο στο παρελθόν για το οποίο είμαστε υπερήφανοι.

Αυτό το έντονα χαραγμένο σε κάθε πέτρα ιστορικό παρελθόν θέλησαν να εκμεταλλευτούν κατά την περίοδο της Ιταλοκρατίας (1912-1943) οι Ιταλοί κατακτητές για να αναδείξουν την υποτιθέμενη σύνδεση του φασιστικού καθεστώτος με το μεγαλείο της αρχαίας Ρώμης και να καρπωθούν τα προπαγανδιστικά οφέλη που ήλπιζαν ότι θα προκύψουν από αυτή τη σύνδεση. Βέβαια, τελικά τα πράγματα δεν εξελίχθηκαν όπως είχαν σχεδιάσει, καθώς ούτε το καθεστώς, στηριγμένο στα μεγαλομανή οράματα ενός ταραγμένου μυαλού, είχε διάρκεια ούτε οι κάτοικοι των Δωδεκανήσων κάμφθηκαν μπροστά στις φασιστικές προσπάθειες να απωλέσουν την πίστη, τη γλώσσα, την εθνική τους συνείδηση και

την αγάπη προς τον τόπο τους.

Το άγαλμα του Αγίου Νικολάου που βρισκόταν στην Κω και μετά την Ενσωμάτωση

Η μεθοδικότητα με την οποία τα όργανα της ιταλικής διοίκησης αντιμετώπισαν το νησί, ιδιαίτερα μετά τον καταστροφικό σεισμό της 23ης Απριλίου 1933 δείχνει ότι εργάζονταν με προοπτική μονιμότητας και πολυετούς παραμονής σε αυτό και στα υπόλοιπα Δωδεκάνησα.

Σε αυτό το πλαίσιο διερμηνεύοντας ίσως το λαϊκό αίσθημα και την αγάπη των κατοίκων της Κω προς τον Άγιο Νικόλαο, προστάτη των πτωχών, των κατατρεγμένων, των θαλασσινών, αποφάσισαν να συνδέσουν κάποιες από τις θρησκευτικού τύπου παρεμβάσεις τους με αυτόν. Στο όνομα του αγαπημένου Αγίου των Ελλήνων, και ιδιαίτερα των νησιωτών, τιμώνταν —και τιμώνται ακόμη— τουλάχιστον δύο ναοί της πόλης της Κω. Ο ένας απ' αυτούς, ο παλαιός Μητροπολιτικός, είχε ανεγερθεί στα πολύ δύσκολα χρόνια της τουρκικής κατοχής για να καλύψει την ανάγκη των κατοίκων της Κω να εκκλησιάζονται με την ευλάβεια, την άνεση και την επισημότητα που επιθυμούσαν. Ο δεύτερος ναός είναι το παλαιότατο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου των Πτωχών στην περιοχή της Αναβολιάς, νότια το παλιό στάδιο του Ανταγόρα.

Μία από τις παρεμβάσεις, λοιπόν, που σχεδίασαν οι Ιταλοί μετά τον σεισμό, και ενώ οι κάτοικοι δραστηριοποιούνταν, εντός και εκτός του νησιού, εντός και εκτός Ελλάδος, για την ανέγερση νέου Μητροπολιτικού Ναού σε αντικατάσταση του κατεστραμμένου, ήταν και η ανασκαφή και διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου στη θέση της συνοικίας της Χώρας: τα σπίτια κατεδαφίστηκαν, τα χαλάσματα μεταφέρθηκαν, ανασκαφές και αναστηλώσεις διενεργήθηκαν, ναοί γκρεμίστηκαν, άλλοι μετακινήθηκαν με αλλαγές στο σχέδιο ώστε να θυμίζουν μεσαιωνική αρχιτεκτονική κ.λπ. Επιθυμώντας να περιχαρακωθεί πλήρως ο μεγάλος αυτός χώρος που σχεδόν στο σύνολό του περιβαλλόταν από το μεσαιωνικό τείχος αποφάσισαν να οικοδομήσουν τοιχίο σύνδεσης ανάμεσα στην Ιπποτική Οικία (σήμερα βιβλιοθήκη της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας) και στην προς βορράν παρακείμενη νεότευκτη (τότε) οικία. Το έργο σχεδιάστηκε το 1934 και το τοιχίο ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 1935.

Παράλληλα, οι Ιταλοί αποφάσισαν να φτιάξουν μία καμάρα αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο επάνω από το τοιχίο και παρήγγειλαν στη Νεάπολη της Ιταλίας ορειχάλκινο άγαλμα του Αγίου, το οποίο ετοιμάστηκε και τοποθετήθηκε με αναμόρφωση του τοιχίου τον Νοέμβριο του 1935. Αναμφίβολα, στην επιλογή του Αγίου Νικολάου έπαιξαν ρόλο πολλοί λόγοι: η πύλη στρέφεται προς τη θάλασσα, ο Άγιος Νικόλαος είναι ο προστάτης των θαλασσινών και των ναυτικών, ο ναός του Αγίου που προσεισμικά υπήρχε στην περιοχή είχε καταστραφεί, η αγάπη των

κατοίκων προς τον Άγιο Νικόλαο ήταν δεδομένη, ο Άγιος είναι αγαπητός και στην Ιταλία κ.α. Μάλιστα, κάτω από το άγαλμα τοποθέτησαν δίγλωσση επιγραφή (σε Ελληνικά και Λατινικά) που έγραφε τα εξής: **«ΑΓΙΕ ΝΙΚΟΛΑΕ, ΕΥΔΟΚΗΣΟΝ ΕΥΛΟΓΕΙΝ ΚΑΙ ΣΚΕΠΕΙΝ ΤΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΔΕΟΜΕΘΑ ΣΟΥ ΕΠΑΚΟΥΣΟΝ ΗΜΩΝ»**.

[Συνεχίζεται]

(*) Το κείμενο δημοσιεύθηκε στις σελίδες 12-14 του 45ου τεύχους του ηλεκτρονικού (πλέον) περιοδικού του Ζαχαρία Κουζούκα ([e-Νήσος Κως](#)), ο οποίος με τις ιδέες του πρωτοτυπεί και ανοίγει δρόμους στην ενημέρωση.

<http://bit.ly/2tcYHFk>